

The Place and Analyse of Antalya in the Fisheries Sector

Serpil Yılmaz^{1,a}, M. Tunca Olguner^{2,b,*}

¹Department of Basic Sciences, Faculty of Fisheries, Akdeniz University, 07070 Antalya, Turkey

²Department of Fishing and Processing Technology, Faculty of Fisheries, Akdeniz University, 07070 Antalya, Turkey

*Corresponding author

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p><i>Research Article</i></p> <p>Received : 20/11/2019 Accepted : 05/02/2020</p> <p>Keywords: Fisheries Aquaculture Fisheries sector Antalya SWOT analysis</p>	<p>The fisheries sector makes significant contributions to the economy for the animal nutritional needs of the people, industry, employment and national income. In particularly the aquaculture sector is one of the fastest growing sectors in Turkey with a growth rate of 11%. Antalya is one of the provinces with an importance in the aquaculture sector. Unfortunately, it is not possible to use this potential efficiently either as the province is also a major tourism destination. As a matter of fact, cage nets in the province have been moved to further locations due to tourism. However, there are still 78 active aquaculture facilities in Antalya, including 73 trout and 5 seabream-seabass. These businesses are performing about 2% of Turkey's aquaculture production. As of 2017, aquaculture production amount in the province was 5,693 tons/year. There are 5 fishing shelters in Antalya in 2017. These are located in Konyaalti, Alanya, Finike, Kaş (Center) and Kaş (Kalkan) regions. However, the number of landing points cause some confusion and problems in terms of control. For this reason, it is requested to open a Seafood Wholesaler in the province. The fisheries and aquaculture production was 6,779 tons/year in Antalya and 1680 tons in 2016, 1898 tons in 2017 and 2359 tons/year as of 2018 were exported.</p>

Türk Tarım – Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 8(3): 625-631, 2020

Antalya'nın Su Ürünleri Sektöründeki Yeri ve Analizi

MAKALE BİLGİSİ	ÖZ
<p><i>Araştırma Makalesi</i></p> <p>Geliş : 20/11/2019 Kabul : 05/02/2020</p> <p>Anahtar Kelimeler: Avcılık Yetiştiricilik Su ürünleri sektörü Antalya SWOT analizi</p>	<p>Su ürünleri sektörü, halkın hayvansal besin ihtiyacının karşılanmasında, sanayide, istihdamda ve milli gelirden ekonomiye önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle su ürünleri yetiştiriciliği sektörü ülkemizde %11 büyüme hızıyla en hızlı büyüyen sektörlerden biri konumundadır. Antalya ili de su ürünleri sektöründe önemli yeri olan illerden biridir. Ancak, ilin öncelikli olarak önemli bir turizm beldesi olması nedeniyle bu potansiyelin verimli bir şekilde kullanılması maalesef mümkün olamamaktadır. Nitekim ilde besicilik yapılan kafes çiftlikleri turizm nedeniyle diğer illere taşınmıştır. Yine de Antalya'da halen 73 adet alabalık, 5 adet çipura levrek olmak üzere 78 adet aktif yetiştiricilik tesisi bulunmaktadır. Söz konusu işletmeler Türkiye yetiştiricilik üretiminin yaklaşık %2'sini gerçekleştirmektedir. 2017 yılı itibarıyla ildeki su ürünleri yetiştiricilik üretim miktarı ise 5.693 ton/yıldır. Antalya ilimizde 2017 yılı itibarı ile 5 adet balıkçı barınağı bulunmaktadır. Bunlar, Konyaalti, Alanya, Finike, Kaş (merkez) ve Kaş (kalkan) bölgelerinde bulunmaktadır. Ancak, karaya çıkış noktalarının fazla olması denetim açısından bazı karışıklıklara sebep olmaktadır. Bu nedenle ilde bir Su Ürünleri Toptancı Halinin açılması talep edilmektedir. Su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği üretimi toplamda 6.797 ton/yıl olan Antalya'dan 2016 yılı 1680 ton, 2017 yılı 1898 ton, 2018 yılı itibarıyla ise 2359 ton/yıl su ürünleri ihracatı yapılmıştır.</p>

^a serpilyilmaz@akdeniz.edu.tr ^b <https://orcid.org/0000-0003-2300-8091> | ^c olguner@akdeniz.edu.tr ^d <https://orcid.org/0000-0001-6806-5933>

Giriş

Su ürünleri sektörü, insanların hayvansal besin ihtiyacının karşılanmasında, sanayi sektöründe, istihdamda ve milli gelire önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle su ürünleri yetiştiriciliği sektörü ülkemizde %11 büyüme hızıyla en hızlı büyüyen sektör konumundadır (TÜİK 2019a,b). Antalya ili de su ürünleri sektöründe önemli yeri olan illerdendir. Ancak, ilin önemli bir turizm beldesi olması nedeniyle bu potansiyelin verimli bir şekilde kullanılması mümkün olamamaktadır. Nitekim ilde besicilik yapılan orkinos çiftlikleri, turizm nedeniyle diğer illere taşınmıştır. Yine de Antalya ilinde halen 73 adet alabalık, 5 adet çipura levrek olmak üzere 78 adet aktif yetiştiricilik tesisi bulunmaktadır. Söz konusu işletmeler Türkiye yetiştiricilik üretiminin yaklaşık %2'sini gerçekleştirmektedir. 2017 yılı itibarıyla ildeki su ürünleri yetiştiricilik üretim miktarı ise 5.693 ton/yıldır.

Materyal ve Metot

Bu çalışmada ülkemizdeki su ürünleri sektörünün önemi ile ilgili bir çalışma yapılmış olup, Antalya'nın bu sektördeki durumu ve yeri incelenmiştir. Çalışma, ilgili kurum ve kuruluşların (Tarım ve Orman Bakanlığı, TÜİK, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Üretici Merkez Birlikleri, Kooperatifler) verileriyle detaylı literatür taramalarına dayandırılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

2017 yılı itibarıyla Antalya ili su ürünleri üretim miktarı Tablo 1'den de gözlenebileceği gibi 6.797 ton/yıldır. Söz konusu miktarın %16,2'si avcılık üretimi iken %83,8'i yetiştiricilik üretimidir (Tablo 1). 26 milyon hektar su kaynağına sahip olan ülkemizin su ürünleri üretiminde olduğu gibi ihracat potansiyeli de oldukça yüksektir. Nitekim Tablo 2'den de görülebileceği gibi, özellikle 2014 - 2018 yılları arası Türkiye tarım sektörü net ithalatçı iken balıkçılık, gıda ve içecek, tütün ürünleri gibi sektörlerde net ihracatçı konumundadır (Tablo 2).

Ülkemiz su ürünleri ihracatında en fazla AB ülkelerine ihracat söz konusudur. Tablo 3'den de izlenebileceği gibi, Türkiye su ürünleri ihracatının %60'ı Avrupa Birliği (AB) ülkelerine yapılmaktadır (Tablo 3). Yapılan araştırmalara göre, Avrupa ülkelerinde tüketilen çipura ve levreğin %25'i ülkemiz tarafından karşılanmaktadır (Anonim, 2016).

Altıyüzkırk km sahil şeridinde ve temiz iç su kaynaklarına sahip olan Antalya'dan 2016 yılı 1680 ton, 2017 yılı 1898 ton, 2018 yılı itibarıyla ise 2359 ton/yıl su ürünleri ihracatı yapılmıştır (Tablo 4). Ancak, Avrupa Birliği ülkelerinden İtalya hariç, ülkemizden işlenmiş ürünler talep edilmektedir.

Tablo 1. Türkiye ve Antalya su ürünleri üretim verileri (ton/yıl) (2015-2017)

Table 1. Turkey and Antalya aquaculture production data (tons/year) (2015- 2017)

Yıllar	Üretim	Türkiye (ton/yıl)	Antalya (ton/yıl)	Antalya'nın payı (%)
2015	Avcılık Capture Fisheries	431.907	1.133	0,27
	Yetiştiricilik Aquaculture	240.334	2.523	1,05
	Toplam Total	672.241	3.656	0,55
2016	Avcılık Capture Fisheries	335.320	1.177	0,35
	Yetiştiricilik Aquaculture	253.359	2.522	0,99
	Toplam Total	588.679	3.699	0,62
2017	Avcılık Capture Fisheries	354.317	1.104	0,31
	Yetiştiricilik Aquaculture	276.502	5.693	2,05
	Toplam Total	630.819	6.797	1,07

Kaynak: TOB, 2018

Tablo 2. Tarım ve tarıma dayalı sektörlerle ilişkin dış ticaret verileri (Değer \$)(2014 – 2018)

Table 2. Foreign trade data on agriculture and agro-based sectors (2014 - 2018)

İhracat ve İthalat Değeri	Türkiye Toplamı (\$)	Tarım ve hayvancılık (\$)	Balıkçılık (\$)	Gıda ürünleri ve içecek (\$)	Tütün ürünleri (\$)	
2014	İhracat	157.610.158	6.007.500	346.537	11.157.501	554.938
	İthalat	242.177.117	8.433.993	69.365	5.616.780	152.640
	Net Değer	-84.566.959	-2.426.493	277.172	5.540.721	402.298
2015	İhracat	143.838.871	5.735.622	368.235	10.222.407	532.311
	İthalat	207.234.359	7.036.487	88.366	5.133.851	146.068
	Net Değer	-63.395.487	-1.300.865	279.869	5.088.556	386.243
2016	İhracat	142.529.584	5.372.836	413.904	9.911.480	647.850
	İthalat	198.618.235	6.925.451	55.956	4.851.881	161.992
	Net Değer	-56.088.651	-1.552.615	357.948	5.059.599	485.858
2017	İhracat	156.992.940	5.260.595	450.685	10.678.200	596.563
	İthalat	233.799.651	8.895.340	57.996	4.908.392	136.472
	Net Değer	-76.806.711	-3.634.745	392.689	5.769.808	460.091
2018	İhracat	167.920.613	5.522.503	485.592	11.156.031	626.687
	İthalat	223.047.094	9.195.137	50.893	4.620.442	164.704
	Net Değer	-55.126.481	-3.672.634	434.699	6.535.589	461.983

Kaynak: TÜİK, 2018.

Tablo 3. Türkiye su ürünleri ihracatı miktarı (ton) ve değeri (dolar) (2018)

Table 3. Turkey aquaculture products export quantity (tonnes) and value (dollars) (2018)

Ülkeler	İhracat	
	Miktar (kg)	Değer (\$)
Hollanda	22.045.143	145.431.997
İtalya	20.533.637	102.223.684
Rusya	14.728.865	68.567.507
Yunanistan	14.155.741	63.648.856
İspanya	11.224.532	48.488.575
Almanya	10.725.244	63.620.412
İngiltere	9.508.556	68.195.681
Lübnan	9.358.849	28.397.550
ABD	5.483.168	38.740.643
Suriye	5.114.676	8.620.718
Irak	4.971.767	7.695.723
Fransa	4.850.532	27.739.561
Libya	4.760.691	22.958.590
Japonya	4.350.376	53.457.191
Birleşik Arap Emirliği	3.273.109	15.381.334

Kaynak: BSGM, 2019.

Tablo 4. Antalya ili su ürünleri ihracat miktarı (ton) ve değeri (dolar)

Table 4. Antalya aquaculture products export quantity (tonnes) and value (dollars) (2018)

Üretim	2016	2017	2018
Miktar	1.680,3	1898,8	2359,4
Değer	6.475.226	8.506.523	10.167.378

Kaynak: TOB, 2018

Avrupa Birliği ülkelerine tek et ürünü olarak su ürünlerinin ihraç edildiği dikkate alınır, su ürünleri üretiminin yanında işleme tesislerinin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan ancak işletme kayıt/onay belgesine sahip gıda işletmeleri, Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen hijyen kriterleri çerçevesinde Türk Gıda Kodeksine uygun olmak şartı ile pazarlamaya uygun gıdalara üretmektedir. Bu kapsamda Türkiye’de kayıtlı ve onay almış gıda işletmelerinin sayıları incelendiğinde 237 su ürünleri işletmesi olduğu ve bunların 121’inin Avrupa Birliğine ihracat izni olduğu belirlenmiştir (BSGM, 2019).

Antalya ilinde, su ürünlerinde Avrupa Birliği ülkelerine izinli ihracat yapan 2 adet, AB dışı ülkelere ihracat yapan 2 adet, iç tüketime yönelik olarak 1 adet işleme tesisi faaliyet göstermektedir. Söz konusu işletmelerin toplam kapasiteleri 412,90 ton/yıl olup, yıl boyu su ürünleri arzına ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak ülkemizde uygulanan av yasağı dönemleri nedeniyle, bu dönemde yeterli ürün bulunmadığından söz konusu işletmeler atıl kapasite ile çalışmaktadırlar. Bu nedenle özellikle av yasağı döneminde su ürünleri yetiştiriciliği sektörü büyük önem arz etmektedir. Antalya ili su ürünleri sektörüne avcılık anlamında da katkıda bulunmaktadır. Tarım ve Orman İl Müdürlüğü verilerine göre, Antalya’da 2017 yılı itibarıyla 673 balıkçı gemisi, 4 yardımcı balıkçı gemisi bulunmakta iken, 8883 amatör balıkçı, 19.949 ticari balıkçı bulunmaktadır. Tablo 1’den de izlenebileceği gibi, 2017 yılı itibarıyla Antalya’nın 1.104 ton/yıl avcılık üretimi söz konusudur (Tablo 1). Antalya’da 2017 yılı itibarıyla 5 adet balıkçı barınağı bulunmaktadır. Bunlar; Konyaaltı, Alanya, Finike, Kaş (merkez) ve Kaş (Kalkan) ilçelerindedir. Ancak, karaya çıkış noktalarının fazla olması denetim açısından bazı karışıklıklara sebep olmaktadır. Bu sebeple sektörün ileri gelenleri ve ticari/amatör balıkçılar tarafından ilde bir Su Ürünleri Toptancı Halinin açılması talep edilmektedir.

İlde ülkemizde olduğu gibi, su ürünleri işletmelerinin çoğu küçük ve orta ölçekli (KOBİ) işletmelerdir. Gerek avcılıkta gerekse yetiştiricilikte Antalya ili su ürünleri işletmeleri KOBİ niteliğinde olduğundan, işletmelerin üretim ve pazarlama konusunda önemli sorunları bulunmaktadır. Öte yandan su ürünleri de diğer ürünler gibi, üretimden sonra çeşitli kanallardan geçerek tüketiciye ulaşmaktadır. Pazarlama kanalları olarak bilinen bu yolda çok sayıda aracı tüccar, komisyoncu, dağıtıcı, toptancı, perakendeci, samsar gibi değişik isimler altında faaliyet gösteren aracılar bulunmaktadır. Bunların sayıları arttıkça pazarlama kanalları uzamakta, ürün fiyatları artmakta, pazarlama marjı genişlemektedir. Yapılan araştırmalara göre ülkemizde pazarlama marjı ürünlere ve pazarlama zincirine göre değişmekte ve genelde üretici maliyeti %30-40, toptancı marjı %20-50 ve perakende marjı da %20-40 arasında değişmektedir (TÜİK, 2019a,b). Yani tüketicinin ödediği bedelin yaklaşık üçte biri üreticiye, üçte biri toptancıya ve üçte biri de perakendeciye gitmektedir (TÜİK, 2019a,b). Üreticiler ürünlerini tüketici fiyatlarına kıyasla çok daha ucuza satarken, tüketiciler de pek çok tarım ürününü üreticilerin sattığı fiyatın çok daha üstünde bir değerden almaktadır. Aracılar arasındaki en fazla fiyat farkı ise toptancı halleri ile marketler arasında yaşanmaktadır (TÜİK, 2019a,b).

Antalya’da küçük ve orta ölçekli işletmelerin il genelindeki yoğunluğu ve bu işletmelerin örgütlü olmaması ya da mevcut örgütlerin yeterince faaliyet gösterememesi de, su ürünlerinin pazarlanması aşamasında çok sayıda aracının yer almasına yol açmaktadır. Bu durumda küçük ve örgütlenmemiş işletmelerin pazarlara girmelerine ya da pazarlık gücünü ellerinde tutmayı zorlaştırmaktadır. Diğer taraftan, ilde üreticinin depolama kapasitesinin yeterli olmaması ve su ürünlerinin çabuk bozulabilir ürün olması nedeniyle ürünlerin kısa zamanda elden çıkarılması da fiyatları

düşürmekte, dolayısıyla üreticinin geliri olumsuz etkilenmektedir.

Üretici ve tüketici fiyatları arasındaki dengesizlik, çok sayıda aracının varlığından kaynaklanmakta ise de sorun daha çok üreticilerin örgütsüz olması ya da örgütlü olsalar bile söz konusu örgütlerin yeterince etkin olmamasından kaynaklanmaktadır. Üreticiler genel olarak üretim konusunda yeterli tecrübe ve birikime sahip iken, bu durum pazarlama için geçerli değildir (Anonim 2016, 2019). Üretici örgütlerinde ise yönetim ve pazarlama en zayıf işletme fonksiyonlardandır.

Antalya'da halen 56 üyeli bir iç su üreticiler birliği ve 597 ortak sayısına sahip 14 adet su ürünleri kooperatifi ve 10 adet kooperatifin birleşmesinden doğan 1 adet Antalya Bölge Su Ürünleri Kooperatif Birliği bulunmaktadır. Ancak ilde üreticilerin, araçlardan üretim döneminde avans almaları nedeniyle araçlara bağımlı olması, üretici örgütlerinin görevlerini yapmasını engellemektedir (Olguner ve ark., 2015). Bu nedenle çok amaçlı örgüt olan su ürünleri kooperatif ve üretici birliklerinin üreticilere destek anlamında daha fazla etkinleştirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, tüm Türkiye'de olduğu gibi Antalya'da da üretici örgütleri etkin çalışmamasına rağmen kooperatif ya da birliklere üye sayısı giderek artmaktadır. Çünkü bu tür örgütlerin ortağı olmak bürokrasidedeki işleri kolaylaştırmaktadır. Halen, su ürünleri yetiştiriciliğindeki en önemli sorunlardan birisi, tesisin kurulma aşamasındaki bürokratik işlemlerdir. Genel olarak, fiyat oluşumunu maliyet, arz-talep, nakliye ve müdahaleler gibi çeşitli unsurlar etkilemektedir. Su ürünleri fiyatları da diğer tarım ürünleri gibi, serbest piyasada arz ve talebe göre oluşmaktadır. Ancak yine tarım ürünlerinde olduğu gibi su ürünlerinde de arz ve talep elastikiyetlerinin düşüklüğü, arz ve talep miktarlarında meydana gelen küçük değişimler, fiyatlarda önemli değişimlere neden olmaktadır. Bu tür ürünlerin fiyatlarının oluşmasında ise toptancı halleri ve kooperatiflerin etkisi oldukça düşüktür. Diğer taraftan kaliteye göre fiyatlandırmanın henüz yerleşmemiş olması da üreticilerin kaliteye yeterince önem vermemesine, bu durumun da hem

üretici hem de ihracat gelirinin olumsuz etkilenmesine neden olduğu bilinmektedir.

Ülkemizde su ürünleri sektörü çeşitli yollarla desteklenmektedir. 2018 yılı itibarıyla 10297 balıkçıya, 8 milyon 200 bin lira destekleme ödemesi gerçekleştirilmiştir (Anonim, 2019). Tablo 5'den de görülebileceği gibi, yetiştiricilik sektöründe yavru ve sofralık üretimi iken AB ile yaşanan sorunlar nedeniyle 2013 yılından itibaren, yavru desteklemesine ara verilmiş ise de sofralık desteği sürdürülmektedir (Tablo 5). Ancak, bu kapsamda verilen desteklemeler maliyeti dolayısıyla fiyatları etkilediğinden, küçük ve büyük işletmeler arasındaki haksız rekabete dikkat edilmesi gerekmektedir. Öte yandan su ürünleri sektöründe maliyetin önemli bir kısmını oluşturan yemlere destek vermek, Dünya Ticaret Örgütü kurallarına aykırıdır. Su ürünleri yetiştiriciliği üretiminde özellikle yem fiyatlarının maliyetleri artırması, ürünlerin de fiyatlarının artmasına neden olmaktadır. Fiyatların artması ise su ürünlerinin iç tüketimini doğrudan etkilemektedir. Nitekim AB'nde 22-23 kg olan Dünyada 18-19 kg kişi başına su ürünleri tüketimi, Türkiye'de 5,4-6,3 arasında değişmektedir. Antalya'da kişi başına su ürünleri tüketimi ise 1,4 kg'dır (Yılmaz ve ark., 2016; Yılmaz ve ark., 2014).

Avcılıkta düzenli olarak talebin karşılanamaması ise kayıt dışılıklara neden olmaktadır. Bu kapsamda denetimlerin daha etkin ve karaya çıkış noktalarında yapılması gerekmektedir. Ülkemizde olduğu gibi Antalya'da da denetimler Sahil Güvenlik ve Tarım İl Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. 2017 yılı itibarıyla Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın da katkılarıyla av yasaklarına ilişkin 120.603 denetim gerçekleştirilmiş, toplamda 18 milyon 215 bin 402 lira idari para cezası kesilmiştir. Tablo 6'da Antalya ili su ürünleri denetim sayısı ve idari para cezaları verilmiştir (Tablo 6). Ayrıca, Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından iç sularda 2017 yılında 57 istasyondan 218 numune, 2018 yılında 57 istasyondan 226 numune alınarak salınarak su kirliliği izleme çalışmaları yapılmıştır.

Tablo 5. Antalya su ürünleri tesis sayısı ve destekleri kg/TL (2010-2016)

Table 5. Antalya aquaculture supports kg/TL (2010-2016)

Yıllar	Tesis Sayısı	Yavru Adet	TL	Tesis Sayısı	Sofralık Kg	TL	Toplam TL
2010	43	7.184.600	362.230	43	1.433.954	963.589	1.325.819
2011	48	8.356.120	501.367	48	1.763.546	1.146.304	1.647.679
2012	2	99.600	5.976	43	1.341.494	871.971	877.947
2013	-	-	-	46	1.580.671	1.072.279	1.072.279
2014	-	-	-	45	1.457.515	977.659	977.659
2015	-	-	-	43	1.480.508	1.003.191	1.003.191
2016	-	-	-	40	1.252.178	813.916	813.916

Kaynak: TOB, 2018

Tablo 6. Antalya ili su ürünleri denetimleri

Table 6. Antalya province fisheries controls

Yıllar	Avcılık denetim sayısı ve idari para cezası		Yetiştiricilik tesis denetim sayısı ve idari para cezası		İşleme tesisleri denetim ve numune alımı	
	Sayı	İdari para cezası	Sayı	İdari para cezası	Sayı	Ceza
2016	3.494	38.083 (44 adet)	95	-	47	57
2017	4.693	60.617 (67 adet)	106	-	58	106
2018	4.903	113.688 (96 adet)	96	-	-	-

Kaynak: TOB, 2018

Antalya ili balıkçılığının geliştirilmesi sektör içinden ve dışından kaynaklanan faktörlerin güçlü ve zayıf yönlerin analizini ve ayrıca çevresel durumların oluşturduğu tehdit ve fırsatların analizini gerektirmektedir. Tablo 7a'da Antalya balıkçılığının güçlü ve zayıf yönleri, Tablo 7b'de ise fırsatlar ve tehditler gösterilmektedir.

Ülkemizde olduğu gibi, Antalya'da da su ürünleri işletmeleri küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) olduğundan işletmelerin üretimden pazarlamaya kadar birçok sorunu bulunmaktadır. Söz konusu problemlerin en önemlileri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Antalya'nın turizm merkezi olması
- Antalya'nın fazla göç alıp hızla kentleşmesi
- İlin aynı zamanda seracılık merkezi olması ile kullanılan kimyasalların suları kirletmesi
- Su kaynaklarının başka amaçlarla kullanımı
- Zayıf beşeri sermaye
- Pazarlama araştırmalarının yetersizliği

- Araştırma ve Geliştirme çalışmaları ve kurumsal işbirliğinin sınırlılığı
- Fiyatlar ve yeni teknolojiler hakkındaki bilgi eksikliği
- Yüksek hammadde ve enerji maliyetleri
- Kredi temininde yaşanan zorluklar
- Standartları yüksek pazarlara girişte yaşanan güçlükler
- Üretici örgütleri faaliyetlerinin etkin olmaması
- Ürünün tüketiciye ulaştırılmasında yaşanan kayıplar
- Ürünlerin uzun mesafelere taşınması aşamasında donanım eksikliği
- İç ve dış pazar standartları hakkında bilgi eksikliği
- İlde yetiştiricilik sektörü önemli bir yerde olmasına rağmen bilinçli bir pazar yönlendirmesi olmaması
- Sermaye yetersizliği
- Sağlıklı yaşamın gereği olan hayvansal protein tüketiminin artırılması amacıyla yapılan tanıtımların ve eğitimin yetersizliği

Tablo 7. SWOT Analizi: Antalya balıkçılığı, güçlü ve zayıf yönleri

Table 7. SWOT Analysis: Antalya fisheries, strengths, weaknesses

Güçlü Yönler
<ul style="list-style-type: none"> • Su ürünleri avcılık ve yetiştiriciliği için ildeki su kaynaklarının uygun olması • Antalya'da bulunan işleme tesislerinin 2'sinin AB'ye izinli 2'sinin diğer Ülkelere 1'inin de iç tüketime onaylı olması • İldeki su ürünleri yetiştiriciliğinin ve avcılığının ihracat potansiyelinin olması • İlde yetiştiriciler için 56 üyeli bir iç su üreticiler birliği bulunması • İlde 597 üyeli 14 adet su ürünleri kooperatifi ve 10 adet kooperatifin birleşmesinden doğan 1 adet Antalya Bölge Su ürünleri Kooperatif Birliği bulunması • İlde eğitim ve gelir düzeyi yüksek hedef kitlenin yer alması • İlde avlanan ve yetiştirilen türlerin ticari nitelikte olması • İlde Entegre Tesislerin varlığı • Üreticilerin üretici örgütleri aracılığıyla düzenlenen çalıştaylara seminerlere yurt içi ve yurt dışı fuarlara katılımı • Halen hem yetiştiricilikte hem de avcılıkta devlet desteğinin olması
Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none"> • Üreticilerin örgütlenme düzeyinin ve örgüt ortaklarının da örgüte bağlılığının yetersizliği • Bölgede Su ürünleri Kooperatifleri Birliği ve Su ürünleri Yetiştiriciliği Birliği olmasına rağmen aracı kurumların özellikle pazarlamada daha etkin olması • Avcılık ürünleri için düzenli olarak talebin karşılanamaması nedeniyle kayıt dışılıkların artması • İlde karaya çıkış noktalarının fazla olmasının denetimlerin etkinliğini olumsuz etkilemesi • İlde Su Ürünleri Toptancı Hali olmaması nedeni ile yetiştiricilik ürünlerinin pazarlamasının genellikle çiftlikte taze olarak lokantalara otellere işleme tesislerine civardaki perakendecilere ve il dışına toptan satış şeklinde olması • Yetiştiricilik tesislerinin kurulum aşamasında yaşanan bürokratik sorunlar • Tüm Türkiye'de olduğu gibi Antalya'da da yetiştiricilik işletmelerinin özellikle kurulum aşamasında birçok Bakanlığın ve Kuruluşun söz sahibi olması • Antalya'da kişi başına su ürünleri tüketiminin halen 1.4 kg olması • İldeki tüketicilerin su ürünlerini lüks mal olarak görmesi • İldeki yetiştiricilik ve avcılık işletmelerinin çoğunun KOBİ niteliğinde olması • İlde yapılması gereken reklam tanıtım promosyon gibi çalışmaların yetersizliği • İlin su ürünlerinde ihracat potansiyeli olmasına rağmen üreticilerin kalite marka coğrafi işaretler konusunda ve katma değer yaratma konusunda bilgisizliği • Pazarlama aşamasında ürünlerin uzun mesafelere taşınabilmesi için yeterli donanımın bulunmaması • İhracatta üreticilerin bilgi eksikliklerin ürünlerin geri dönmesine neden olması • Yetiştiricilik işletmelerindeki yem ilaç aşı enerji gibi girdilerin maliyetleri yükseltmesi • Üretim konusunda sıkıntı yaşamayan üreticinin pazarlama fonksiyonlarının bazılarında depolama nakliye paketleme vb.) yaşadığı sorunlar nedeniyle gelirinin azalması • İthal hammaddelerin (yem ilaç aşı gibi) döviz kuru nedeniyle fiyatlarının yükselmesi sonucu artan maliyetler • Üretim maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle iç ve dış pazarda rekabetin güçleşmesi • Kaliteye göre fiyatlandırmanın yerleşmemiş olması nedeniyle üreticilerin standartlara önem vermemesi • Usule uygun üretim yapmayan işletmelerin varlığının haksız rekabete yol açması • Kontrol ve denetim mekanizmasının yetersiz kalması • Özellikle ihracat talebi olan ürünlerin işlenmesi konusunda yaşanan sorunlar • İlde kira bedellerinin (izin bedeli) yüksek olması

Tablo 7b. SWOT Analizi: Antalya balıkçılığı, fırsatlar ve tehditler
Table 7b. SWOT Analysis: Antalya fisheries, opportunities and threats

Fırsatlar
<ul style="list-style-type: none"> • İldeki bazı su ürünleri işletmelerinin standartlarının dünyada uygulanan standartlara uyumlu olması • Antalya’da bulunan bazı işleme tesislerinin standartlarının ihracata uygun olması • Üreticilerin bürokratik işleri kolaylaştırdığından da olsa herhangi bir üretici örgütüne üye olması • İlin turizm merkezi olması nedeniyle su ürünleri tüketimi potansiyelinin yüksek olması • Su ürünleri tanıtımı ve tüketimi konusunda kamu spotlarının artması • İldeki Balıkçı Barınağı ile ilgili yeni düzenlemeler yapılması • İlde avlanan ve yetiştirilen ürünlerin pazarının olması • Ürünlerin yeni pazarlara girmesi için ihracat izniyle birlikte AR-GE çalışmaları yapılması • İlde bir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsünün bulunması • Yeni ürünler için ihracat izninin alınması • Yetmiş uzman elemanların varlığı • İlde konularında uzman akademik personele sahip bir Su Ürünleri Fakültesinin bulunması • Hayvansal gıdaların beslenmedeki öneminin giderek artışı • Ülkemizden dolayısıyla Antalya’dan standartları yüksek olan ülkelere ihracat yapılabilmesi • Antalya’nın coğrafi konum ve iklimi nedeniyle farklı türlerde su ürünleri üretimine imkân sağlaması • Antalya’nın sözleşmeli üretim lisanslı depoculuk gibi gıda sektörü için önemli gelişmelere elverişliliği • Yem fiyatlarının yüksek olması nedeniyle omnivor ve herbivor balıkların üretimi için yapılan çalışmalar • Antalya’nın 640 km sahil şeridinde ve kaliteli iç su ve deniz kaynaklarına sahip olması • İlin su ürünleri sektörü açısından altyapısının tamamlanmış olması
Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • Kayıt dışılık nedeniyle ildeki bazı su ürünlerinin standartlara uygun olmaması • Bazı gelişmiş ülkelerin kalite kriterleri ile ülkemizdeki kriterlerin uyumsuz olması • İhracatta uygulanan tarife dışı engellerin ürünlerimizin yurt dışı pazarlarda yer almasını zorlaştırması • Denetimlerde istenen başarının sağlanamaması nedeniyle ihraç edilen ürünlerin reddedilmesi ya da geri gönderilmesi • Üreticilerin yeniliklere adaptasyonunun gecikmesi • Kaliteye göre fiyatlandırma olmaması nedeni ile sektörde kalite ve standardizasyonun gelişmemesi • Bazı Ülke üreticilerinin yurt dışı pazarlarda Ülkemiz ürünlerine rekabet üstünlüğü kurması • Rakip Ülkelerde uygulanan desteklemeler ile Ülkemizde uygulanan desteklemelerin aynı olmaması • Bazı potansiyel pazarlara ulaşımın zorluğu nedeniyle rekabet avantajımızın olumsuz etkilenmesi • Entegre işletmelerin azlığı nedeniyle girdi maliyetlerinin artması • Balık tüketiminin dünya ortalamasından düşük olması • Halen balığın lüks mal olarak görülmesi • İşlenmiş ürünler ve yetiştiricilik ürünleri için medyanın da etkisiyle oluşan olumsuz önyargılar • Bilgi kirliliğinin bazı ürünlerin pazarlamasını ve tüketimini etkilemesi • Yeni pazarlara girişte diğer ihracatçı ülkelerin tepkileri • İlin turizm şehri olması nedeniyle üreticilerin ürünlerini otel sahiplerine restoranlara satması sonucu pazarlık gücü kazanmadaki zorluklar • Bazı ürünlerde yapılan hatalar sonucu düşük kar payı ile çalışan üreticilerin varlığı (orkinos) • Üreticilerin araçlardan önceden avans almaları sonucu ürünlerinin bedelinde söz sahibi olamaması • Araçların pazarda daha etkin olması ile üreticilerin ürün bedelini geç ya da vadeli alması • Yabancı sermayeli işletmelerin giderek artması • Antalya’nın fazla göç alması kentleşmenin hızlı olması iç su kaynaklarının kullanımının kısıtlanması • Antalya’nın tarımda özellikle seracılıkta önemli bir il olması nedeni ile pestisitlerin bilinçsizce kullanılması nedeniyle sularda oluşan tehlikeli kirlilik • Fiyatlardaki istikrarsızlıkta araçların payının yüksek olması • Yavru desteklemesinin kaldırılması ile yavru temininde yaşanan güçlükler • Kırmızı ete uygulanan KDV indiriminin balık satışlarında uygulanmaması • Desteklemelerin haksız rekabete yol açması • İldeki işleme tesislerinin atıl kapasite ile çalışması • Üretici örgütlerinin özellikle pazarlama aşamasında etkin olamaması • Küreselleşme sonucu iklimdeki değişikliklerle suların ısınması • Turizm nedeniyle Antalya’da denizde üretim yapma izinlerinin durdurulması

Kaynaklar

- Anonim. 2016. Su Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Merkez Birliği. IV. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Çalıştayı Raporu. 25-27 Şubat 2016, Antalya.
- Anonim. 2019. Su Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Merkez Birliği, VII. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Çalıştayı Raporu. 28 Şubat-2 Mart 2019, Antalya.
- BSGM. 2019. Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi (GGBS) (21.08.2019 tarihi itibarıyla)
- Olguner MT, Yılmaz S, Şen EB. 2015. The Place and Importance of Fishery Cooperatives in Aquaculture Marketing in Turkey: The Case of Antalya. International Journal of Development Research, 5: 3149-3151.

- TOB. 2018. Antalya İli Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlüğü
- TÜİK. 2019a. Dış Ticaret İstatistikleri, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1046 (Erişim tarihi: Kasım 2019).
- TÜİK. 2019b. Su Ürünleri İstatistikleri, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1005 (Erişim tarihi: Kasım 2019).
- Yılmaz İ, Yılmaz S, Olguner MT. 2016. Assessment of Fishery Products Consumption Behavior: the Case of Turkey. *Agro - Knowledge Journal*, 17(1): 101-111.
- Yılmaz S, Şen EB, Kara Ö, Üresin A. 2014. “Determining Consumers' Preferences for Fish Consumption: A Study in Antalya Province of Turkey”, *Journal of Academic Documents for Fisheries and Aquaculture*, 2(2): 49-54.